Indie

Przewodnik po rynku

Indie
Przewodnik po rynku

© PAIH S.A.

Niniejszy poradnik ma charakter informacyjny. Został opracowany na podstawie informacji uznanych za wiarygodne i nie stanowi wykładni ani opinii prawnej. Podana wartość wskazanych usług w ramach prowadzenia działalności w Indiach jest wg. stanu na grudzień 2017 r. i ma charakter informacyjny.

Niniejszy materiał nie stanowi oferty w rozumieniu art.66 Kodeksu Cywilnego.

Opracowano na podstawie materiałów:
Ambasady RP w New Dehli (www.newdelhi.msz.gov.pl) oraz Informatora Ekonomicznego MSZ.

ISNB: 978-83-950329-4-3

Skład i łamanie:
Grafpol Agnieszka Blicharz-Krupińska

Spis treści

I. PODSTAWOWE INFORMACJE ... 3
- 1.1. Położenie geograficzne, obszar, ludność ... 3
- 1.2. Kultura i języki ... 4
- 1.3. Klimat ... 5
- 1.4. Bogactwa naturalne ... 5
- 1.5. System walutowy, kurs wymiany ... 5
- 1.6. Religia ... 6
- 1.7. Infrastruktura transportowa ... 6
- 1.8. Obowiązek wizowy ... 7

II. SYSTEM ADMINISTRACYJNY ... 8
- 2.1. Ustrój polityczny, władza ustawodawcza i wykonawcza ... 8
- 2.2. Sądownictwo ... 10

III. SYTUACJA GOSPODARCZA ... 12
- 3.1. Informacje ogólne ... 12
- 3.2. Tabela głównych wskaźników makroekonomicznych ... 14
- 3.3. Relacje gospodarcze z UE ... 15
- 3.4. Uczestnictwo w wielostronnych organizacjach i porozumieniach o charakterze ekonomicznym ... 15

IV. DWUSTRONNA WSPÓŁPRACA GOSPODARCZA ... 18
- 4.1. Gospodarcze umowy dwustronne ... 18
- 4.2. Handel zagraniczny ... 19
- 4.3. Inwestycje wzajemne ... 20
- 4.4. Dostęp do rynku dla polskich towarów i usług ... 20
- 4.5. Dostęp do rynku pracy. Świadczenie usług i zatrudnienie obywateli RP ... 21
- 4.6. Nabywanie i wynajem nieruchomości ... 21
- 4.7. System zamówień publicznych ... 21
- 4.8. Ochrona własności przemysłowej i intelektualnej ... 23

V. PROWADZENIE INTERESÓW W INDIACH ... 25
- 5.1. Bezpośrednie inwestycje zagraniczne (BIZ) ... 26
- 5.2. Możliwości wejścia na rynek indyjski ... 26
- 5.3. Ustawa o spółkach (Companies Act) z 2013 r. ... 27
- 5.4. Prawo pracy ... 28
- 5.5. Ramy rachunkowości i sprawozdawczości ... 28
- 5.6. Opodatkowanie ... 29
- 5.7. Pozostałe czynniki ... 31

VI. PRZYDATNE LINKI I KONTAKTY ... 32

I. PODSTAWOWE INFORMACJE

1.1. Położenie geograficzne, obszar, ludność

Indie (Republika Indii) to państwo w Azji Południowej, ze stolicą w New Delhi, zajmujące większość subkontynentu indyjskiego. Podział administracyjny Indii obejmuje 29 stanów, 6 terytoriów związkowych i 1 terytorium stołeczne (National Capital Territory). Indie zajmują 7 pozycję na świecie pod względem rozległości zajmowanego obszaru – powierzchnia Indii wynosi 3 287 590 km^2. Niemniej jednak dane te mogą się różnić w zależności od źródeł, co wynika z roszczeń granicznych poszczególnych państw. Indie to drugie po Chinach najludniejsze państwo świata. Liczba ludności, według ostatnich dostępnych danych z zakończonego w dniu 1 marca 2011 r. spisu powszechnego wynosi ponad 1,2 mld (1 210 193 422 osób), w tym 623,7 mln mężczyzn i 586,4 mln kobiet (stosunek kobiet do mężczyzn wynosi 940:1000).

Według tych samych oficjalnych danych najbardziej zaludnionym miastem Indii jest Mumbaj – ponad 18,4 mln mieszkańców, następnie Delhi – 16,3 mln osób (ale jeśli brać pod uwagę całą aglomerację Delhi, tj. wraz z Gurgaonem, Faridabadem, Noidą and Ghaziabadem, to jest to najbardziej zaludnione miasto z 21,7 mln mieszkańców). Kolejne miejsca w tym rankingu zajmują: Kalkuta – 14,1 mln, Czenaj – 8,7 mln i Bangalur – 8,5 mln mieszkańców. Dane te należy traktować jednak szacunkowo, a prawdziwe liczby mogą być jeszcze znacznie wyższe (migracja wewnętrzna, ogromna rzesza bezdomnych, rozciągające się na przedmieściach miast ogromne obszary slumsów).

Mapa: © Ekler - Fotolia.com

1.2. Kultura i języki

Indie są krajem niejednolitym kulturowo. Podziały kulturowe istnieją na płaszczyźnie terytorialnej, religijnej i językowej. Ludność Indii tworzy sześć grup antropologicznych: indoaryjska (ok. 72% ludności), drawidyjska (25%), australoidalna, mongoloidalna, europoidalna i negroidalna. Konstytucja uznaje hindi w alfabecie dewanagari za język oficjalny państwa, zaś język angielski ma status języka pomocniczego i pozostaje w szerokim użyciu urzędowym, w szkolnictwie i w mediach. Ponadto konstytucja nadaje 22 językom status języków urzędowych na poziomie regionalnym.

1.3. Klimat

Klimat dominujący w Indiach określa się jako zwrotnikowy, ale ze względu na wielkość i rozległość państwa na północy panuje klimat zwrotnikowo-monsunowy, podzwrotnikowy górski w Karakorum i Himalajach, a z kolei na południowym zachodzie panuje klimat wilgotny, który przechodzi w suchy w zachodniej części Niziny Hindustańskiej. Klimat w Indiach klasyfikowany jest również jako tropikalno-monsunowy, charakteryzujący się relatywnie wysokimi temperaturami i suchymi zimami. Z wyjątkiem pory deszczowej wilgotność i ilość opadów w Indiach jest bardzo niska. W Indiach obserwuje się zasadniczo 4 pory roku: zimę (grudzień-luty), lato (marzec-czerwiec), południowo-zachodni monsun (czerwiec-wrzesień) i sezon pomonsunowy (październik-listopad).

1.4. Bogactwa naturalne

Indie posiadają szeroką i zróżnicowaną bazę surowców mineralnych. W eksploatacji znajdują się pokłady węgla kamiennego, szczególnie bogate w dorzeczu rzeki Damodar w stanach Zachodni Bengal i Bihar. Z innych surowców energetycznych Indie posiadają złoża ropy naftowej, jednakże w chwili obecnej wydobycie tego surowca nie zaspokaja w pełni potrzeb wewnętrznych kraju. Główne pola roponośne znajdują się na szelfie wzdłuż zachodniego wybrzeża kraju. Inne udokumentowane pokłady położone są w stanach Assam oraz Gudżarat. W stanach Bihar i Odisha eksploatuje się z kolei bogate pokłady rud żelaza. Na wyżynie Dekan wydobywa się rudy manganu, w Biharze i Radżastanie eksploatuje się mikę. Inne surowce wydobywane w Indiach to: boksyt, ruda tytanu, chrom, magnez, wapień, dolomit, kaolin, gips, apatyt, fosforyt, steatyt, fluoryt.

1.5. System walutowy, kurs wymiany

Obowiązującą jednostką monetarną w Republice Indii jest rupia, która dzieli się na 100 paisa. Przy obecnej niskiej sile nabywczej rupii, paisa praktycznie nie występują w obiegu, aczkolwiek zdarzają się monety z nominałem 50 paisa. Rupia występuje w postaci monet o nominałach: 1, 2, 5, 10 rupii oraz w banknotach o nominałach: 5, 10, 20, 50, 100, 500 i 2000[1] rupii. Przy wysokich nominałach w Indiach używa się określenia lak/lakh oznaczającego 100 tysięcy oraz crore oznaczającego 10 milionów. Walutę zagraniczną można wymienić w każdym banku lub w oznaczonych punktach wymiany walut zlokalizowanych z reguły w detalicznych punktach sprzedaży (sklepach). Średnie kursy najważniejszych walut (wg danych Reserve Bank of India na dzień 5 grudnia 2017r.) to:

1 EUR – 76,38 INR;

1 USD – 64,38 INR;

1 GBP – 86,64 INR.

[1] W listopadzie 2016 r. rząd Indii zarządził wycofanie z obiegu banknotów o nominałach 500 oraz 1000 rupii. Wprowadzono w zamian nowe banknoty o nominałach 500 i 2000 rupii.

1.6. Religia

Pomimo faktu, iż Indie są dziś świecką republiką demokratyczną, religia wciąż pozostaje bardzo ważnym aspektem indyjskiej rzeczywistości. Pod względem religijnym Indie stanowią niezwykłą mieszaninę wyznaniową, wśród której największą grupę stanowią hinduiści – 80,5% populacji (828 mln osób). Oprócz nich Indie zamieszkują również wyznawcy islamu stanowiący 13,4% społeczeństwa (138 mln), chrześcijanie – 2,3% (23 mln), sikhowie – 1,9% (19 mln), buddyści – 0,8% (8 mln), dżiniści – 0,4% (4 mln) i wyznawcy innych religii – 0,6% (6 mln).

1.7. Infrastruktura transportowa

Indie posiadają znakomicie rozwiniętą sieć połączeń lotniczych nie tylko z poszczególnymi regionami kraju, ale również z innymi państwami. Ogólna liczba portów lotniczych wynosi 132, z czego 19 to porty międzynarodowe. Na terenie Indii funkcjonuje 14 krajowych linii lotniczych, oferujących ponad 150 połączeń w ruchu lokalnym. Choć podróż samolotem nie należy do najtańszych, w związku z faktem, że pozostaje najszybszym środkiem przemieszczania po subkontynencie, znajduje swoich licznych zwolenników w gronie turystów i biznesmenów.

Transport kolejowy pozostaje najpopularniejszą formą transportu w Indiach. Łączna długość linii kolejowych w Indiach wynosi ponad 85 tys. km, z czego ponad 20 tys. jest zelektryfikowanych. W użytkowaniu znajduje się łącznie ponad 108 tys. km torów kolejowych w 3 rodzajach rozstawów: brytyjski rozstaw kolonialny (1 676 mm), rozstaw metrowy (1 000 mm) oraz dwa rodzaje rozstawów wąskotorowych (762 mm – linia wąskotorowa Kalka – Shimla, 610 mm – linia Darjeeling Himalayan). Indie posiadają obecnie 7 112 stacji kolejowych. W skali roku indyjskie koleje przewożą 8,2 mld pasażerów (ok. 22,7 mln dziennie) i zatrudniają ponad 1,3 miliona pracowników.

W związku z faktem, iż najpopularniejszym środkiem transportu w Indiach, jakim jest kolej, nie można jednak wszędzie dojechać, transport lądowy jest drugim najczęściej wykorzystywanym w kraju do przewozu pasażerów i towarów. Łączna długość dróg lądowych w Indiach wynosi 3,3 mln km, z czego 58 tys. km stanowią autostrady i ekspresowe drogi krajowe, 137 tys. km drogi stanowe, 470 tys. km główne drogi regionalne, 2 650 tys. km pozostałe drogi. Choć liczba dróg o coraz lepszym standardzie z roku na rok rośnie, wciąż jednak dominują te o bardzo niskiej jakości. Drogi w Indiach, nie tylko w miastach, pozostają zatłoczone i odnotowuje się na nich wiele wypadków. Rocznie na drogach w Indiach ginie ponad 130 tys. osób (na każde 100 tys. mieszkańców tego kraju śmierć na drogach ponosi 11 osób).

Drogi morskie: 14 tys. km, z czego 5,2 tys. km zajmują główne rzeki i 485 km kanały przystosowane do przepływu zmechanizowanych okrętów.

Porty i terminale: Chennai, Haldia, Jawaharal Nehru, Kandla, Kalkuta, Mormugao, Mumbai, New Mangalore, Vishakhapatnam.

1.8. Obowiązek wizowy

Obywatele polscy udający się do Indii są objęci obowiązkiem wizowym. W sprawie szczegółów dotyczących procedury ubiegania się o wizę oraz wymaganych dokumentów, należy kontaktować się z Ambasadą Republiki Indii.

Ambasada Indii w Warszawie realizuje internetowy system składania wniosków wizowych. W związku z tym wszystkie osoby ubiegające się o wizę proszone są o wypełnienie internetowego wniosku wizowego dostępnego na stronie www.indianvisaonline.gov.in.

Od 1 lutego 2015 r. osoby ubiegające się o wizę są zobowiązane udostępnić swoje dane biometryczne (odciski palców i zdjęcie twarzy) wraz z wnioskiem składanym w BLS India Visa Center lub w Ambasadzie Indii w Warszawie. Wszystkie osoby, które chcą udostępnić swoje dane biometryczne, są zobowiązane stawić się osobiście w celu złożenia wniosku wizowego u wyznaczonego operatora świadczącego usługę – BLS International. Szczegółowe informacje nt. aplikacji wizowej wg nowych zasad pod linkiem: www.blsindiavisa-poland.com.

Od 15 sierpnia 2015 r. dla obywateli Polski wprowadzono ułatwienia w postaci możliwości występowania o e-wizy. Indyjska e-wiza pozwala na wykonanie całej procedury wizowej online, w tym dokonanie płatności i wydruk wizy bez konieczności składania wizyty w konsulacie. Program e-wiza obejmuje tylko osoby ubiegające się o wizę w następujących kategoriach: turystyka, odwiedziny, krótkoterminowa opieka medyczna, bądź krótkoterminowa podróż służbowa w celach biznesowych.

Ponadto, posiadacze e-wizy mogą przekroczyć granicę Indii przy wjeździe tylko na terenie 16 portów lotniczych: Ahmedabad, Amritsar, Bengaluru, Chennai, Cochin, Delhi, Gaya, Goa, Hyderabad, Jaipur, Kolkata, Lucknow, Mumbai, Tiruchirapalli, Trivandrum oraz Varanasi.

Opuszczenie Indii z e-wizą jest możliwe w dowolnym punkcie granicznym, z wyłączeniem obszarów ograniczonego ruchu turystycznego, na które trzeba uzyskać osobne pozwolenie. Szczegóły programu oraz opis procedury uzyskania e-wizy są dostępne na stronie:

https://indianvisaonline.gov.in/visa/tvoa.html

Uwagi:

- nie ma obowiązku udokumentowania określonej kwoty środków pieniężnych na każdy dzień pobytu,
- przebywanie na terenie Indii bez ważnej wizy jest traktowane jako poważne wykroczenie, a cudzoziemcy na okres prowadzonego dochodzenia podlegają zatrzymaniu w areszcie,
- w przypadku utraty paszportu i otrzymania nowego dokumentu podróży istnieje obowiązek uzyskania nowej wizy na dalszy pobyt i/lub wyjazd z Indii,
- na terenie Indii obowiązuje zakaz używania telefonów satelitarnych.

II. SYSTEM ADMINISTRACYJNY

2.1. Ustrój polityczny, władza ustawodawcza i wykonawcza

Indie są państwem demokratycznym o republikańskiej formie rządów, opartej na systemie westminsterskim. Konstytucja Indii została uchwalona 26 listopada 1949 roku, weszła w życie 26 stycznia 1950 roku. Indie są państwem federacyjnym z silną władzą centralną. Konstytucja wyraźnie rozgranicza kompetencje władz centralnych i lokalnych. Indie podzielone są na 28 stanów i 7 terytoriów (administracja wykonywana jest w nich bezpośrednio przez urzędników mianowanych i odwoływanych przez Prezydenta Indii). Zgodnie z literą konstytucji, Indie są państwem świeckim, które gwarantuje podstawowe prawa człowieka: „sprawiedliwość (społeczną, ekonomiczną i polityczną), wolność (myśli, wypowiedzi, wierzeń, wiary i czci), równość (statusu i możliwości)". Wyżej wymienione zasady nie zawsze są implementowane wobec głęboko zakorzenionych zwyczajów, wierzeń i praktyk społecznych.

Konstytucja zakłada podział na władzę: wykonawczą (prezydent i rząd, rządy stanowe), ustawodawczą (2-izbowy parlament Indii, legislatury stanowe) oraz sądowniczą. Głową państwa jest prezydent, który jest zwierzchnikiem i naczelnym dowódcą sił zbrojnych, mianuje rząd, swoich przedstawicieli na szczeblu lokalnym oraz sędziów. Realizuje swoje uprawnienia w konsultacji z Radą Ministrów. Prezydent wyłaniany jest przez kolegium elektorów, tworzone przez członków obu izb parlamentu i legislatur stanowych (Vidhan Sabha). Kadencja prezydenta wynosi 5 lat. Ostatnie wybory prezydenckie odbyły się w lipcu 2017 roku.

Parlament Indii składa się z izby niższej Lok Sabha (Izby Ludowej) i wyższej Rajya Sabha (Stanowej). Rajya Sabha składa się z nie więcej niż 238 deputowanych, wybieranych przez członków legislatur stanowych oraz 12 członków mianowanych przez prezydenta. Co dwa lata wymienia się 1/3 jej składu. Kadencja trwa 6 lat. Posiedzeniom Rajya Sabha przewodniczy wiceprezydent. Lok Sabha natomiast składa się z nie więcej niż 552 posłów, z czego 530 wybieranych jest w wyborach bezpośrednich w stanach (wyjątek stanowi Sikkim, którego jedyny reprezentant jest wybierany przez zebranie ustawodawcze stanu), nie więcej niż 20 wybieranych jest w poszczególnych terytoriach, a 2 reprezentuje społeczność anglo-indyjską. Kadencja trwa 5 lat. Prezydent może rozwiązać Lok Sabha na wniosek premiera. Kadencja Lok Sabha może zostać wydłużona w okresie stanu nadzwyczajnego.

Czynne prawo wyborcze mają obywatele, którzy ukończyli 18 lat, z wyjątkiem Nonresident Indians – obywateli, którzy na stałe zamieszkują poza granicami kraju. Bierne prawo wyborcze przysługuje wszystkim obywatelom-rezydentom, którzy ukończyli 25 lat, w przypadku wyborów do Izby Ludowej (stanowego Zgromadzenia Ustawodawczego) i 30 lat w przypadku wyborów do Izby Stanowej (stanowej Rady Ustawodawczej) oraz złożyli pisemne oświadczenie przed przedstawicielem Komisji Wyborczej. Kandydaci muszą spełniać rów-

nież dodatkowe wymagania określone uchwałą parlamentu lub legislatur stanowych. Wybory do Izby Ludowej są powszechne, tajne, równe, bezpośrednie i proporcjonalne. Izbą kieruje marszałek (Speaker), którego decyzja w sprawie interpretacji procedur jest ostateczna. Może poprosić członka o rezygnację z mandatu poselskiego, może też zawiesić go w prawach posła. Jego ocena, czy dany projekt ustawy wchodzi w zakres ustawy finansowej jest również ostateczna. Decyzje, które podejmuje w związku z urzędem nie podlegają żadnemu sądowi.

Zgodnie z praktyką demokratyczną opozycja współuczestniczy w zarządzaniu parlamentem (obecnie Indyjski Kongres Narodowy). Zastępcą przewodniczącego Izby jest członek partii opozycyjnej. Jest on oficjalnie nazywany, na wzór brytyjski „liderem opozycji".

Faktyczną władzę wykonawczą w Indiach sprawuje premier, który przewodniczy Radzie Ministrów (Council of Ministers) i ma, w myśl Konstytucji, doradzać prezydentowi. Rada Ministrów składa się członków powoływanych i odwoływanych przez prezydenta, na wniosek premiera. Liczba członków Rady Ministrów nie może przekraczać 15% liczby członków Izby Ludowej. Członkowie Rady Ministrów muszą być członkami parlamentu. Konstytucja nakazuje rezygnację ministra, o ile w ciągu sześciu miesięcy po zaprzysiężeniu nie uzyska mandatu do parlamentu. Skład Rady Ministrów oparty jest na wzorach westminsterskich i obejmuje stanowiska tzw. pełnych ministrów: ministrów i ministrów-sekretarzy stanu (Union Minister i Minister of State in charge of independent ministry), którzy odpowiadają samodzielnie za działy administracji publicznej oraz na sekretarzy stanu (minister of state), odpowiedzialnych za działy administracji publicznej w ramach ministerstw kierowanych przez ministrów „gabinetowych". Wszyscy ministrowie i sekretarze stanu są powoływani i odwoływani przez prezydenta na wniosek premiera. Rząd jest odpowiedzialny przed prezydentem, który może go odwołać w każdym czasie oraz politycznie przed Izbą Ludową, która dysponuje instrumentem wotum zaufania lub wotum nieufności.

Na szczeblu lokalnym funkcjonują parlamenty stanowe oraz rządy stanowe. W poszczególnych stanach parlamenty stanowe są dwuizbowe (stany: Andhra Pradeś, Karnataka, Tamil Nadu, Maharasztra i Uttar Pradeś) lub jednoizbowe (pozostałe stany). Stanowe zgromadzenia ustawodawcze liczą od 60 do 500 członków (druga izba, zwana Radą Ustawodawczą nie może liczyć więcej niż 1/3 liczby członków zgromadzenia). Stany i terytoria związkowe nie posiadają własnych konstytucji. Zakres kompetencji rządu centralnego i stanów określa Konstytucja Indii. W każdym stanie egzekutywa składa się z gubernatora (odpowiednik wojewody) – przedstawiciela rządu centralnego mianowanego i odwoływanego przez prezydenta oraz rządu z premierem na czele (Chief Minister – odpowiednik marszałka województwa), tworzonym przez partię/partie, który uzyskały większość w lokalnej legislaturze.

Stany dzielą się na dystrykty (zila, jest ich 626), w których szefem administracji jest District Collector (odpowiednik polskiego starosty). Jest on powoływany przez rząd centralny w porozumieniu z rządem stanowym, spośród urzędników Korpusu Służby Cywilnej (Indian Ad-

ministrative Service – IAS). Najniższym poziomem samorządu terytorialnego są gminy (villages na terenach wiejskich lub municipalities w obszarach miejskich). Władza wykonawcza należy w nich do urzędników należących do IAS.

Organami samorządu są:

- w przypadku terenów wiejskich – pochodzące z wyborów powszechnych wiejskie i okręgowe panczajaty (panchayat – odpowiednik Rady Gminy lub Rady Powiatu), których przewodniczący posiada uprawnienia wykonawcze;
- w przypadku terenów miejskich – pochodzące z wyborów Rady Miejskie (Nagar Panchayat, Municipal Councils, Municipal Corporations) oraz rady dzielnicowe (Ward Committees).

Uzupełnieniem administracji lokalnej są Komitety Planowania (Planning Committees), których celem jest konsolidacja planów rozwoju i zagospodarowania przestrzennego obszarów wiejskich i miejskich na poziomie dystryktów lub metropolii.

2.2. Sądownictwo

Wymiar sprawiedliwości Indii jest jednolity dla całego państwa i składa się z:

- Sądu Najwyższego Indii (Supreme Court of India: prezes i 25 sędziów);
- sądów stanowych (High Courts);
- stanowych sądów okręgowych;
- trybunałów administracyjnych i sądów specjalnych.

Jednakowe prawo karne obowiązuje wszystkich obywateli Indii, natomiast prawo cywilne zależy od wyznawanej religii.

Prezydent powołuje sędziów Sądu Najwyższego i sądów stanowych po zasięgnięciu opinii wybranych przez siebie sędziów Sądu Najwyższego lub sądów stanowych. Opinia prezesa Sądu Najwyższego, w przypadku wszystkich nominacji prócz nominacji prezesa Sądu Najwyższego, jest obligatoryjna. Sędziów sądów okręgowych powołuje gubernator stanu, po zasięgnięciu opinii sądu stanowego.

Sądy (Sąd Najwyższy, sądy stanowe) mają prawo weryfikacji, czy stanowione prawo lub działania rządu centralnego bądź stanowych jest zgodne z Konstytucją. Szczególną rolę pełni Sąd Najwyższy, którego orzeczenia w sprawach konstytucyjnych są wiążące dla całego kraju, o ile parlament nie odrzuci ich w głosowaniu.

Niektóre z sądów stanowych służą więcej niż jednemu stanowi, np. sąd w Mumbaju obejmuje swą jurysdykcją Maharasztrę, Goa, Dadra i Nagar Haveli oraz Daman i Diu. Sądy stanowe sprawują jurysdykcję właściwą i apelacyjną, aczkolwiek większość sądów okręgowych ma tylko jurysdykcję apelacyjną. Dodatkowo sądy stanowe sprawują właściwą jurysdykcję w sprawach

skarbowych. Jurysdykcja sprawowana przez sądy stanowe może być zmieniana zarówno poprzez legislaturę unijną jak i stanową.

Sędziowie Sądu Najwyższego pełnią swoje funkcje do ukończenia 65 roku życia, sędziowie sądów stanowych do ukończenia 62 roku życia. Sędziowie mogą zostać usunięci ze stanowiska przed upływem ww. okresu przez prezydenta na wniosek Lok Sabha, przegłosowany większością 2/3 głosów, przy czym kworum stanowi zwykła większość członków Izby. Podstawą usunięcia może być niestosowne zachowanie (misbehaviour) lub niezdolność do pełnienia funkcji (incapacity). Sprawy te reguluje Judges (Inquiry) Act z 1968 r. Sędziowie sądów stanowych mogą być przenoszeni pomiędzy sądami stanowymi decyzją prezydenta, po zasięgnięciu przez niego opinii prezesa Sądu Najwyższego.

III. SYTUACJA GOSPODARCZA

3.1. Informacje ogólne

Gospodarka indyjska znajduje się na ścieżce ożywienia, wpieranego przez znaczne polepszenie terms-of-trade (w wysokości ok. 2,5% PKB), prawidłowe działania władz oraz obniżoną podatność na szoki zewnętrzne. Od końca 2014 r. załamanie światowych cen ropy naftowej dodatkowo napędzało gospodarkę, wzmacniając poprawę salda rachunku obrotów bieżących i pozycji fiskalnej, a także spowodowało ostry spadek inflacji. Szereg działań po stronie podażowej oraz polityka monetarna również przyczyniły się do obniżenia inflacji, ze średniego poziomu 9,5% w latach 2011-13, do 5,6% w grudniu 2015 r.

Ze względu na wyższą odporność gospodarki oraz lepsze perspektywy wzrostu, Indie zanotowały w 2015 r. znaczny przypływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych. W rezultacie w połączeniu z dużo mniejszym deficytem rachunku obrotów bieżących, rezerwy międzynarodowe zwiększyły się o 46,7 mld USD od końca marca 2014 r., osiągając poziom 363,1 mld USD w kwietniu 2016 r. Wysokie oczekiwania inflacyjne gospodarstw domowych oraz wysoki deficyt budżetowy pozostają kluczowymi wyzwaniami makroekonomicznymi, a ich konsekwencją jest niewielka przestrzeń do wspierania wzrostu poprzez zarządzanie popytem. Ponadto, na gospodarce ciążą anemiczny eksport oraz słaba sytuacja finansowa przedsiębiorstw i publicznych banków.

W 2017 r. główne wskaźniki ekonomiczne w Indiach pozostały na poziomach zbliżonych do ubiegłorocznych. Wzrost gospodarczy w roku fiskalnym 2016-2017 wyniósł 7,5% (nieznaczny wzrost z roku fiskalnego 2015-2016 tj. 7,3% PKB). Indie odnotowały symboliczny awans w rankingu Ease of Doing Bussines Banku Światowego, ze 131 na 130 pozycję. Dane indyjskiego Urzędu Pracy wskazują na 5% bezrobocie w roku fiskalnym 2015–2016, nie uwzględniają jednak znacznego stopnia ukrytego bezrobocia. Do stałych problemów społecznych należą utrzymywanie się ogromnej liczby osób żyjących poniżej progu ubóstwa (nawet do 30% populacji) oraz bez dostępu do elektryczności (ok. 300 mln osób), a także niezwykle wysoki poziom zanieczyszczenia środowiska, zwłaszcza rzek i powietrza – wg WHO w Indiach znajduje się 15 z 30 najbardziej zanieczyszczonych miast na świecie.

Do najważniejszych wydarzeń gospodarczych w 2016 r. należy zaliczyć długo oczekiwany postęp w przygotowaniu reformy podatkowej. Dzięki porozumieniu rządu i opozycji w sierpniu 2016 r. wyższa izba parlamentarna, Rajya Sabha, wniosła poprawkę do konstytucji pozwalającą na wprowadzenie podatku GST (Goods and Services Tax). Ustawa ma na celu utworzenia wspólnego rynku na obszarze całego państwa – obecnie w poszczególnych stanach obowiązuję różne stawki podatkowe oraz cła na przewóz towarów. Ocenia się, że wprowadzenie GST może przyspieszyć rozwój gospodarki o od 0,9 do 2 pkt. proc. PKB rocznie. Nowy podatek zaczął obowiązywać 1 lipca 2017 r. Ułatwieniem dla handlu zagranicznego mogłyby być także nowe porozu-

mienia o wolnym handlu. Rozmowy przeprowadzone w tym zakresie w marcu 2016 r. podczas szczytu UE-Indie, dają nadzieję na powrót do przerwanych w sierpniu 2015 r. negocjacji z UE.

Pozytywne nastroje w gospodarce wywołane postępem w pracach nad GST oraz dobrym monsunem (po słabych opadach w dwóch poprzednich latach), zostały osłabione przez niespodziewane wycofanie z obiegu banknotów 500 INR i 1000 INR ogłoszone przez premiera Modiego 8 listopada 2016 r. i wprowadzone w życie po kilku godzinach. Tzw. demonetyzacja, której oficjalnym celem miało być uderzenie w szarą strefę, przestępczość gospodarczą i terroryzm wprowadzona przy zupełnym brak przygotowania wszystkich uczestników rynku zdominowanego przez gotówkę (zaledwie 2% transakcji w Indiach jest obsługiwanych bezgotówkowo) spowodowała powszechne zaburzenie płynności finansowej oraz znaczne osłabienie prognoz wzrostu gospodarczego.

Potencjalnym problem pozostaje także napływ nowych inwestycji zagranicznych, co wynika z wypowiedzenia przez Indie umów o wzajemnej ochronie inwestycji (BIT) z 47 państwami bez wynegocjowania nowych. Krok, który w zamierzeniu władz ma prowadzić do wzmocnienia pozycji w ew. sporach z zagranicznymi firmami, może w efekcie przyczynić się do obniżenia napływu nowych inwestycji, które nie będą chronione w razie ew. sporów z lokalnymi podmiotami (dotychczasowe inwestycje mają zagwarantowany 10–15 letni okres ochronny). Dodatkowymi trudnościami w kontekście europejskich inwestycji jest fakt, że obowiązujące umowy Indie posiadały z państwami członkowskimi UE, a obecnie właściwą do negocjacji nowej umowy jest Komisja Europejska, ponadto strona indyjska chciałaby powiązania negocjacji dot. BIT i FTA (Free Trade Agreement), podczas gdy KE preferuje ich rozdzielenie. Negocjacje dot. FTA formalnie rozpoczęły się w czerwcu 2007 r.

Obecny Premier Indii Narendra Modi ogłosił 25 września 2014 r. swój ambitny program Make in India (MII), by przekształcić subkontynent indyjski w globalny hub wytwórczy. Jego wizją jest stworzenie 100 milionów miejsc pracy w ciągu najbliższych sześciu lat. Od wprowadzenia programu zagraniczne inwestycje bezpośrednie (FDI) wzrosły o 39%, czyniąc Indie dla inwestycji zagranicznych destynacją numer jeden na świecie. Jest to bardzo dobry wynik, jednak mało prawdopodobne, by dzięki kampanii MII udało się stworzyć tyle stanowisk pracy, ile sugeruje wzrost inwestycji. W latach 2010–14 udało się stworzyć zaledwie cztery miliony miejsc pracy. Przy obecnym wzroście sektor jest w stanie stworzyć jedynie osiem milionów miejsc pracy do 2022 r., dużo poniżej oczekiwań premiera Modiego. Dodatkowo dzięki szybkiemu postępowi technologicznemu i stałemu spadkowi cen proces produkcji podlega w dużej mierze automatyzacji. Do 2022 r. Indie mają się stać najbardziej zaludnionym krajem świata. W ciągu kolejnych 15 lat 150 milionów Indusów wejdzie w wiek produkcyjny. Jest mało prawdopodobne, by wszyscy znaleźli zatrudnienie i otrzymali godziwe wynagrodzenie.

Tym niemniej zbyt wolne tempo reform i mało konsekwentna strategia prowadzą do obniżenia oczekiwań biznesu i spadku poziomu satysfakcji po dwóch latach sprawowania władzy przez Modiego. Wskaźnik oczekiwań biznesu MNI, wg Deutsche Börse Group, który jest badaniem nastrojów biznesu wśród przedsiębiorstw przemysłowych, usług, sektorów budownictwa i rol-

nictwa, pokazuje stałą erozję nastrojów biznesu w ciągu ostatnich dwóch lat. Euforia wśród biznesu trwała krótko, osiągając kulminację we wrześniu 2014 r. po czym zaczęła powoli spadać. W kwietniu 2016 r., wskaźnik ten osiągnął najniższy pułap od przejęcia władzy przez Modiego.

3.2. Tabela głównych wskaźników makroekonomicznych.

Wskaźniki	2010–11	2011–12	2012–13	2013–14	2014–15	2015–16
PKB wartość globalna (w mld USD)*	1 708	1 816	1 825	1 863	2 042	2074
PKB wartość na 1 mieszkańca według kursów rynkowych (w USD)*	1 387	1 455	1 444	1 456	1 577	1582
PKB wartość na 1 mieszkańca PPP (w USD)*	4 315	4 634	4 921	5 267	5672	6089
Tempo wzrostu PKB w% (ceny stałe)*	10,3%	6,6%	5,6%	6,6%	7,2%	7,6%
Relacja deficytu/nadwyżki finansów publicznych do PKB w%	-3,4%	-2,9%	-3,8%	b.d.	-5%	-4,1% ***
Relacja całkowitego długu publicznego do PKB w%	69,42%	68,05%	b.d.	51,8%*	51,3%	b.d.
Stopa inflacji (indeks cen konsumpcyjnych CPI)*	12%	8,9%	9,3%	10,9%	6,4%	5,9%
Stopa bezrobocia w%*	3,5%	3,5%	3,6%	3,6%	3,6%	3,6%
Wartość obrotów handlu zagranicznego (w mln USD)***	799 974	792 300	790 987	764 594	850 600	719 900*
Wartość eksportu (w mln USD)***	371 978	303 700	300 400	314 405	342 500	287 600*
Wartość importu (w mln USD)***	427 996	488 600	490 736	450 197	508 100	432 300*
Wartość rocznego napływu BIZ (w mln USD)**	27 431	36 190	24 196	28 199	34 582	44 208
Wartość rocznego odpływu BIZ (w mln USD)**	15 933	12 456	8 486	1 679	11 783	7 501
Skumulowana wartość BIZ w kraju (mln USD)**	205 580	206 354	224 988	226 748	261 700	282 273
Skumulowana wartość BIZ kraju za granicą (w mln USD)**	96 901	109 509	118 072	119 838	129 800	138 967

** The World Bank*

*** UNCTAD*

**** CIA Factbook*

3.3. Relacje gospodarcze z UE.

Według danych Komisji Europejskiej w 2016 r. wartość eksportu państw UE do Indii wyniosła 38,1 mld euro (35,5 mld euro w 2015 r.), a importu 39,4 mld euro (37,1 mld euro w 2015 r.). Mimo, iż Unia Europejska jako całość pozostaje największym partnerem handlowym Indii to widoczna jest tendencja spadkowa. Od 2012 r. obroty handlowe między stronami zmniejszyły się o 4,5%.

Najważniejszymi eksporterami towarów wśród państw UE są: Niemcy, Belgia i Wielka Brytania. W imporcie indyjskich towarów główną rolę odgrywają: Wielka Brytania, Holandia, Niemcy, Włochy, Francja i Belgia.

Istotnym elementem współpracy gospodarczej między UE a Indiami są negocjacje w sprawie umowy o wolnym handlu (FTA). Formalnie rozpoczęły się w czerwcu 2007 r., jednak rozmowy z indyjskim partnerem okazały się bardzo trudne, były kilkukrotnie zawieszane, ostatnio w sierpniu 2015 r. w związku z zablokowaniem przez UE dostępu do wspólnego rynku dla 700 indyjskich leków generycznych. Negocjacje wznowiono 18 stycznia 2016 r.

Szczyt UE – Indie 30 marca 2016 r.

30 marca 2016 r. odbył się w Brukseli 13. szczyt UE–Indie. Premier Indii Narendra Modi spotkał się z przewodniczącymi Rady Europejskiej Donaldem Tuskiem i Komisji Europejskiej Jean Claude'm Junckerem.

Podczas szczytu doszło do wznowienia rozmów na temat negocjowanej od 2007 roku umowy o wolnym handlu między Unią Europejską a Indiami, która miałaby znieść ograniczenia we wzajemnym dostępie do rynków.

Przywódcy zatwierdzili plan działania UE – Indie 2020 zawierający konkretne priorytety na najbliższych 5 lat w kwestiach takich jak handel i inwestycje, energia, klimat, woda oraz migracja. W tym kontekście przyjęto wspólną deklarację o partnerstwie wodnym UE – Indie oraz deklarację o partnerstwie w dziedzinie czystej energii i klimatu, co jest konsekwencją programu działania na rzecz zrównoważonego rozwoju do 2030 r. oraz postanowień paryskiego porozumienia klimatycznego z 11 grudnia 2015 r. UE i Indie ustanowiły również wspólny plan w zakresie migracji i mobilności.

Ponadto, uzgodniono iż Europejski Bank Inwestycyjny przekaże Indiom długofalową pożyczkę w kwocie 450 mln euro. Rząd w New Delhi ma ją przeznaczyć na infrastrukturę, budowę linii metra w Lucknow. Wsparcie to ma zasadnicze znaczenie dla zrównoważonego rozwoju Indii.

3.4. Uczestnictwo w wielostronnych organizacjach i porozumieniach o charakterze ekonomicznym.

WTO

Indie (członek WTO od 1995 r. – GATT od 1947 r.) w początkowym okresie istnienia WTO nie angażowały się aktywnie w negocjacje wielostronne. W ostatnich paru latach stały się swoistym

liderem grupy krajów rozwijających się i jednym z najważniejszych uczestników negocjacji w ramach rundy DOHA. Są członkiem różnych ugrupowań, które powstały w procesie negocjacji, w tym G4 i G6, grupujące obok Indii i Brazylii USA i UE (G4) oraz dodatkowo Australię i Japonię (G6), a ostatnio także G20, grupującą kraje rozwinięte i tzw. „emerging economies".

AIIB (Asian Infrastructure Investment Bank)

Utworzony 22 października 2014 r. przez 22 państwa azjatyckie bank ma za zadanie wspierać inwestycje infrastrukturalne i zrównoważony rozwój. Inicjatorzy nowego banku (Chiny, Indie, Tajlandia, Malezja, Singapur, Filipiny, Pakistan, Bangladesz, Brunei, Kambodża, Kazachstan, Kuwejt, Laos, Birma, Mongolia, Nepal, Oman, Katar, Sri Lanka, Uzbekistan i Wietnam) deklarują, że nowo powstała instytucja ma być przeciwwagą dla Banku Światowego, Międzynarodowego Funduszu Walutowego i Azjatyckiego Banku Rozwoju.

BRICS

Indie wchodzą w skład grupy krajów BRICS, które nie tworzą formalnego sojuszu politycznego (jak np. Unia Europejska) ani formalnego stowarzyszenia handlu, natomiast ich celem jest:

1. Stworzenie nowego systemu walutowego,
2. Zwiększenie roli państw rozwijających się w światowych instytucjach walutowych,
3. Zreformowanie ONZ.

Podczas odbywającego się w 2014 roku szóstego szczytu krajów w Brazylii (15 lipca 2014), przywódcy pięciu krajów zobowiązali się utworzyć w ramach struktury BRICS:

- New Development Bank. Bank rozpoczął działalność w styczniu 2016 roku. Na jego główną siedzibę wybrano Szanghaj (Chiny). Przez pierwsze pięć lat na czele banku będzie stał przedstawiciel Indii. Następne kadencje będą pełnili kolejno reprezentanci: Brazylii, Rosji i Chin. Bank BRICS jest otwarty na nowych członków z zastrzeżeniem, że udział krajów BRICS nie może wynosić mniej niż 55%. Głównym celem banku jest dofinansowywanie projektów infrastrukturalnych w krajach rozwijających się.
- Contingent Reserves Arangement (CRA). Rezerwa walutowa utworzona w ramach krajów BRICS.

OECD

Indie nie są członkiem OECD, jednakże współpracują z OECD Centre for Co-operation with Non-Members (CCNM) oraz jako kraj obserwator, w przypadku niektórych komitetów. Ze względu na znaczenie, jakie Indie odgrywają w gospodarce światowej, zostały one uznane przez OECD za jedno z 5 państw (obok Brazylii, Chin, Indonezji i Republiki Południowej Afryki), z którymi OECD postanowiło zacieśnić kontakty w ramach „Enhanced Engagement". W ramach tej bliższej współpracy Indie posiadają m.in. prawo do uczestnictwa w komitetach OECD, podlegają regularnym statystycznym badaniom ekonomicznym, mają dostęp do instrumentów

ekonomicznych, a dane dotyczące gospodarki indyjskiej są zintegrowane w ramach raportów statystycznych oraz systemów informatycznych organizacji.

Inne organizacje

Indie są m.in. członkiem ONZ i szeregu organizacji systemu Narodów Zjednoczonych, Ruchu Państw Niezaangażowanych (NAM), World Trade Organisation (WTO – członek od 1995 r. – GATT od 1947), Światowej Organizacji Turystycznej (WTrO), członkiem Banku Światowego (IBRD), Międzynarodowego Funduszu Walutowego (IMF) i Azjatyckiego Banku Rozwoju (ADB) oraz International Atomic Energy Agency (IAEA).

Indie są też członkiem następujących ważniejszych organizacji ekonomicznych:

- SAARC – South Asian Association for Regional Cooperation – Południowoazjatyckie Stowarzyszenie Współpracy Regionalnej
- BISMET-EC – Bangladesh-India-Myanmar-Sri Lanka-Thailand Economic Cooperation – inicjujący współpracę gospodarczą pomiędzy trzema krajami SAARC i dwoma członkami ASEAN
- IOR-ARC – Indian Ocean Rim Association for Regional Cooperation – traktowane jako regionalne forum do rozwoju warunków współpracy gospodarczej krajów basenu Oceanu Indyjskiego
- ESCAP – Economic and Social Council for Asia and the Pacific – w 2001 r. Indie wprowadziły na forum ESCAP projekty umów dot. rozwoju infrastruktury, jak np. Asian Land Transport & Infrastructure Development (ALTID)
- G20, G-15, G-24 i G-77 – występujące jako strony dialogu Północ-Południe
- CHOGM – Commonwealth Heads of Government Meeting – członek od 1947
- ASEAN Regional Forum – od 1996 Indie zaakceptowane zostały jako tzw. „full-dialog partner”

IV. DWUSTRONNA WSPÓŁPRACA GOSPODARCZA

4.1. Gospodarcze umowy dwustronne

Pomiędzy Indiami a Polską obowiązują następujące umowy gospodarcze:

- Umowa w sprawie ruchu telekomunikacyjnego zawarta między Rządem PRL a Rządem Republiki Indii z 29.09.1956 r.
- Umowa między Rządem PRL a Rządem Republiki Indii w sprawie współpracy żeglugowej z 27.06.1960 r.
- Umowa o współpracy gospodarczej między Rządem PRL a Rządem Indii z 07.05.1960 r.
- Druga Umowa o współpracy gospodarczej między Rządem PRL i Rządem Indii z 16.11.1962 r.
- Trzecia Umowa o współpracy gospodarczej między Rządem PRL a Rządem Indii z 25.01.1965 r.
- Umowa między Rządem PRL a Rządem Republiki Indii o komunikacji lotniczej z 25.01.1977 r.
- Umowa o współpracy gospodarczej, przemysłowej i technicznej między Rządem PRL a Rządem Republiki Indii z 25.01.1977 r.
- Umowa między Rządem PRL a Rządem Republiki Indii w sprawie unikania podwójnego opodatkowania i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu z 21.06.1989 r. oraz Protokół między Rządem Rzeczpospolitej Polskiej a Rządem Republiki Indii o zmianie tejże umowy podpisany 29 stycznia 2013 r. w Warszawie.
- Umowa między Rządem RP a Rządem Republiki Indii o współpracy w dziedzinie nauki i techniki z 12.01.1993 r.
- Umowa między Rządem RP a Rządem Republiki Indii o popieraniu i ochronie inwestycji z 07.10.1996 r.
- Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Indii dotycząca współpracy w dziedzinie obronności z 17.03.2003 r.
- Umowa między Rządem RP a Rządem Rep. Indii o współpracy gospodarczej z 19.05.2006 r.
- Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Indii o współpracy w dziedzinie turystyki z 24.09.2009 r.

- Umową między Ministerstwem Rozlnictwa i Rozwoju Wsi Rzeczpospolitej Polskiej a Ministerstwem Rolnictwa i Dobrostanu Rolników Republiki Indii o współpracy w dziedzinie rolnictwa, podpisana 27 kwietnia 2017 r. w Warszawie.

4.2. Handel zagraniczny

Pomimo systematycznie wysokich wzajemnych obrotów handlowych oba kraje nie wykorzystują w pełni istniejącego potencjału swoich gospodarek. Indie to obszar nadal niewykorzystanych szans w zagranicznej ekspansji zagranicznej eksportowej i inwestycyjnej polskich przedsiębiorstw.

W 2016 r. obroty handlowe między Polską a Indiami wzrosły o 25% w porównaniu do poprzedniego roku i wyniosły 2,77 mld USD osiągając najwyższy od 6 lat poziom. Polski eksport do Indii wzrósł aż o 44% osiągając 669 mln USD, a import o 20%, do poziomu 2,09 mld USD. Saldo obrotów handlowych było dla Polski ujemne i wyniosło -1,43 mld USD.

Najważniejszymi pozycjami w polskim eksporcie były urządzenia mechaniczne, w tym silniki turboodrzutowe, turbośmigłowe i turbiny gazowe o wartości 187 mln USD; wyroby nieszlachetne i z metali nieszlachetnych, w tym maszynki do golenia za 108 mln USD; produkty mineralne (95 mln USD) oraz pojazdy, statki powietrzne i jednostki pływające (70 mln USD). Import z Indii to przede wszystkim produkty przemysłu chemicznego (736 mln USD, ponad 1/3 całości importu), materiały i włókiennicze o wartości 404 mln USD, urządzenia mechaniczne i elektryczne za 165 mln USD i wyroby nieszlachetne i wyroby z metali nieszlachetnych warte 148 mln USD.

Ważne zmiany można zaobserwować w handlu produktami rolnymi. W 2016 r. eksport świeżych jabłek z Polski osiągnął wartość 1,44 mln USD co stanowi wzrost o prawie 250% w porównaniu z 2015 r. Warto przy tym zauważyć, że jeszcze w 2014 r. eksport w tej kategorii był wielokrotnie niższy i wynosił zaledwie 12 tys. USD. Należy oczekiwać, że decyzja Ministerstwa Rolnictwa Indii z 3 listopada 2016 r. dotycząca uznania metody chłodzenia jako alternatywy dla fumigacji bromkiem metylu pozwoli na dalsze, znaczne zwiększenie wolumenu eksportu świeżych jabłek oraz ewentualnie gruszki i pigwy.

Jeszcze większy wzrost, aż o 648%, odnotowali eksporterzy piskląt. Wartość sprzedaży wyniosła 1,49 mln USD w porównaniu z 0,23 mln USD w 2015 r. i brakiem eksportu w 2014 r. Podjęte przez indyjskie władze decyzje dotyczące uznania polskich certyfikatów na mleko, ryby i pasze oraz zaawansowane negocjacje w sprawie uznania certyfikatów na mięso wieprzowe i drobiowe pozwalają oczekiwać zwiększenia eksportu także innych towarów spożywczych z Polski do Indii.

Kolejne pozycje w polskim eksporcie zajęły: groch (340 tys. USD, brak eksportu w poprzednich latach); wyroby do smarowania zawierające kakao (300 tys. USD, wyraźny spadek w porównaniu z poprzednimi latami, z poziomu 1,15 mln USD w 2015 r. i 3,98 mln USD w 2014 r.); skrobia ziemniaczana (237 tys. USD); syropy cukrowe (225 tys. USD); otręby (186 tys. USD).

Najważniejszymi produktami rolnymi importowanymi do Polski z Indii w 2016 r. były tytoń (37,8 mln USD); herbata za 17,9 mln USD; ekstrakty i esencje kawy i herbaty o wartości 15,6 mln USD (wzrost o 59% w por. z 2015 r.); krewetki (9,8 mln USD); winogrona (8,9 mln USD); cebula suszona (8,2 mln USD), nasiona sezamu (8 mln USD) oraz pieprz (6,3 mln USD).

Pierwsze półrocze 2017 r. przyniosło spadek polskiego eksportu do Indii o 5%, przy wzroście importu, o 6% rok do roku. W tym okresie najważniejszymi pozycjami w eksporcie były koks i półkoks oraz węgiel retortowy o wartości 51,4 mln USD oraz kauczuk syntetyczny za 25,8 mln USD. Uwagę zwraca wzrost eksportu artykułów rolno-spożywczych, w tym świeżych jabłek, o 112%. Natomiast w imporcie dominowały chemikalia organiczne o wartości 257,7 mln USD, choć widoczny jest spadek ich importu o 20% w porównaniu z pierwszym półroczem 2016 r.

Mln USD/rok	2014	2015	2016	2017 (I-VI)
Eksport	552,48	464,61	669,47	300,49
Import	1722,35	1747,09	2094,80	1091,78
Obroty	2274,83	2211,70	2764,27	1392,28
Saldo	-1169,87	-1282,48	1425,33	-791,29

4.3. Inwestycje wzajemne

Polskie produkty coraz chętniej są kupowane w Azji, zagraniczna sprzedaż polskich towarów na rynkach azjatyckich rośnie w roku 2017 znacznie szybciej niż na rynkach europejskich, szczególnie na największych rynkach tego regionu - Chinach i Indiach.

W pierwszych czterech miesiącach 2017 r. eksport do krajów rozwijających się (liczony w euro) zbliżył się do 5,1 mld i w porównaniu z tym samym okresem w roku ubiegłym rósł w tempie dwa razy szybszym niż do krajów rozwiniętych. Według GUS dynamika na rynkach rozwijających się wyniosła 8,4%, podczas gdy na rynkach UE nieznacznie przekroczyła 4%.

Indyjskie inwestycje w Polsce szacuje się na poziomie 3 miliardów USD, a polskie inwestycje w Indiach na poziomie 600 milionów USD.

4.4. Dostęp do rynku dla polskich towarów i usług.

Rynek indyjski jest rynkiem trudnym. W rankingu Banku Światowego dot. łatwości prowadzenia biznesu, Indie zajmują odległe 120 miejsce.

Istotnymi utrudnieniami w handlu są:

- wysoki poziom barier ochronnych (cła i podatki),
- liczne bariery pozataryfowe,
- możliwość arbitralnych decyzji urzędniczych, podejmowanie ich w dowolnym czasie lub nie podejmowanie w ogóle (czasami może oznaczać to paraliż działań),
- utrudnienia w pozyskiwaniu walut na import,

- zawiły system gospodarczych regulacji prawnych (konieczność uzyskiwania licencji eksportowych i importowych powoduje, że nawet dużym firmom nie opłaca się dokonywać jednostkowego importu),
- skomplikowanie i niejasne procedury celne,
- duża ilość postępowań antydumpingowych,
- często występujące przepisy utrudniające lub eliminujące obrót towarem importowanym,
- wysokie preferencje dla lokalnych państwowych producentów (10-15%), a także dla lokalnych małych przedsiębiorstw (15%) Państwowa kontrola cen na towary spożywcze, farmaceutyki i paliwa.

4.5. Dostęp do rynku pracy. Świadczenie usług i zatrudnienie obywateli RP

W Indiach pracuje wielu cudzoziemców, ale pracują oni na ogół dla firm zagranicznych posiadających w tym kraju swoje oddziały, bądź jako konsultanci w firmach indyjskich. Praca w Indiach poza stanowiskami wysokokwalifikowanymi i menedżerskimi nie jest atrakcyjna finansowo. Obcokrajowcy mogą udawać się do Indii w interesach lub do pracy na podstawie wiz wydawanych przez indyjskie ambasady i konsulaty. Istnieje możliwość uzyskania wiz wielokrotnych, ważnych na okres do pięciu lat. Nie jest już konieczne uzyskiwanie pozwoleń na zatrudnienie zagranicznego personelu technicznego na okres do jednego miesiąca. Obcokrajowiec pozostający w Indiach przez okres dłuższy niż 180 dni musi otrzymać Świadectwo Rejestracji / Kartę Czasowego Pobytu z Biura Rejestracji Obcokrajowców (FRRO1) w stanie, w którym przebywa. Po świadectwo to należy się zwrócić w ciągu 14 dni od daty przybycia do Indii. Posiadacze takiego dokumentu będą musieli przedstawić zaświadczenie z Urzędu Podatkowego przy wyjeździe z Indii.

4.6. Nabywanie i wynajem nieruchomości

Zakupem nieruchomości reguluje Foreign Exchange Management Act (1999 r.)[2]

Na rynku działają znani pośrednicy w wynajmowaniu nieruchomości, jak CB Richard Ellis czy Jones Lang LaSalle. Indyjskie prawo zezwala na nabywanie nieruchomości w celu prowadzenia działalności gospodarczej.

4.7. System zamówień publicznych

System zamówień publicznych w Indiach zdecydowanie preferuje firmy miejscowe. Sprawa dostępu do zamówień publicznych jest jednym z największych problemów w prowadzonych aktualnie negocjacjach w sprawie umowy gospodarczej między Indiami a Unią Europejską.

Indie, mimo prowadzonej stopniowej liberalizacji i otwierania gospodarki na zewnętrzną konkurencję, nadal trudno uznać za państwo o swobodnym dostępie do rynku zamówień publicznych. Indie nie podpisały porozumienia WTO w sprawie zamówień publicznych, dlatego utrzy-

[2] http://www.dor.gov.in/sites/upload_files/revenue/files/Foreign%20Exchange%20Management%20Act%201999.pdf

mują wysokie preferencje dla lokalnych państwowych producentów (10–15 proc.), a także dla lokalnych małych przedsiębiorstw (15 proc.). Nadal istnieje lista towarów, które w drodze zamówień publicznych mogą być kupowane jedynie od lokalnych małych przedsiębiorców (ang. small scale industries – SSI), choć została ona znacznie zredukowana z 839 pozycji w 1991 r. do 326 w 2006 r. i 114 w 2016 r. Istnienie państwowej kontroli cen na towary spożywcze, farmaceutyki i paliwa powoduje, że dla firm startujących konkurencja firm indyjskich jest bardzo silna i czasami trudna do pokonania w przetargach. W Indiach stosuje się różne zasady udzielania zamówień publicznych na szczeblu federalnym. Regulowane są one przez ogólne zasady finansowe (ang. General Financial Rules), wydane przez Ministerstwo Finansów, które określa zasady zarządzania finansowego – szczególnie w rozdziałach dotyczących szerokich zasad i procedur udzielania zamówień publicznych towarów i usług oraz zasad zarządzania umowami. Regulamin został zmieniony w 2005 r. w celu zapewnienia większej elastyczności, przy jednoczesnym zapewnieniu odpowiedzialności w transakcji rządowych. Podręcznik Zasad i Procedur (ang. Manual on Policies and Procedures for Purchase of Goods) ma na celu ułatwienie firmom udzielającym zamówień zrozumienie aspektów formalno-prawnych zamówień. Dodatkowym uzupełnieniem prawnym są także publikacje wychodzące z Centralnej Komisji Nadzoru. Szczególne przepisy dotyczące zamówień sektorowych istnieją w niektórych obszarach, takich jak zamówienia w sektorze obronnym. Na szczeblu federalnym zamówienia są udzielane przez poszczególne agencje rządowe. Agencje te mogą wydać bardziej szczegółowe instrukcje. Są też odpowiedzialne za opracowanie własnych podręczników, wzorów formularzy i umów.

W Indiach nie istnieje struktura centralna odpowiedzialna za określenie polityki w zakresie zamówień i nadzorowanie zgodności z ustalonymi procedurami. Stosowane metody udzielania zamówień zależą od wartości udzielania zamówień oraz od innych czynników przewidzianych w Regulaminie. Podział zakupów na przetargi o mniejszej wartości jest zabroniony. Zamówienia powyżej 2,5 mln rupii (ok. 38 000 euro) muszą być wykonane w drodze otwartych przetargów. Przetarg poniżej tej kwoty wymaga ofert od co najmniej trzech dostawców. Oferty są publikowane w Indian Trade Journal oraz przez co najmniej jedną krajową gazetę, a także na witrynie internetowej udzielającego zamówienia podmiotu, jeżeli ją posiada. Ponadto, rząd Indii przedstawia aktualne oferty na centralnej stronie internetowej. Minimalny czas składania ofert wynosi trzy tygodnie. Kryteria wyboru i kwalifikacji ofert muszą być podane w dokumentacji. Wybór zwycięskiego licytanta następuje z zachowaniem zasady stosunku jakości do ceny. Jedynie zwycięski oferent jest informowany o wyniku oceny oferty. Przyczyny wyboru tego oferenta są rejestrowane, ale nie zostają ujawnione.

Przydatne linki:

General Financial Rules 2017:
http://finance.du.ac.in/du-finance/uploads/pdf/GFR2017.pdf

Manual for Procurement of Goods 2017:
http://doe.gov.in/sites/default/files/Manual%20for%20Procurement%20of%20Goods%202017_0_0.pdf

Central Public Procurement Portal:
https://eprocure.gov.in/cppp/ (zawiera wszystkie informacje o przetargach ministerialnych i instytucjonalnych)

4.8. Ochrona własności przemysłowej i intelektualnej

W Indiach istnieje dobrze rozwinięte ustawodawstwo oraz praktyka sądowa i administracyjna mające na celu ochronę własności intelektualnej. Prawo odnoszące się do własności intelektualnej w Indiach stale się zmienia i jest w trakcie dostosowywania się do uregulowań prawnych w krajach rozwiniętych.

W Indiach chronione są następujące obszary własności intelektualnej[3]:

- Prawa autorskie i prawa pokrewne,
- Znaki towarowe,
- Znaki geograficzne,
- Patenty,
- Projekty (wzory, rysunki),
- Wzory obwodów półprzewodnikowych,
- Tajemnice handlowe,
- Odmiany roślin.

Indie są sygnatariuszem następujących traktatów dotyczących ochrony praw własności intelektualnej:

- Wipo Convention, od maja 1975,
- Paris Convention (Industrial Property), od grudnia 1998,
- Berne Convention (Literary and Artistic Works), od kwietnia 1928,
- Patent Co-operation Treaty, od grudnia 1998,
- Geneva Convention (Unauthorized Duplication of Phonograms), od lutego 1975,

[3] Intellectual Property Rights (IPR)

- Budapest Treaty (Deposit of Micro-organisms), od grudnia 2001,
- Nairobi Treaty (Olympic Symbol), od października 1983,
- Universal Copyright Convention od października 1957,
- SAARC od października 1985,
- Biological Diversity (CBD) of United Nations.

Ponadto jako sygnatariusz porozumień GATT Indie są również sygnatariuszem porozumienia Trade Related Aspects of Intellectual Property Rights (TRIPS).

V. PROWADZENIE INTERESÓW W INDIACH

Indie stają się obecnie krajem wielu możliwości. Ich polityka jest liberalizowana i rewidowana pod kątem ułatwień w prowadzeniu interesów. Według MFW[4], Indie znajdują się w czołówce najszybciej rozwijających się gospodarek świata, a zgodnie z badaniem przeprowadzonym w 2017 r. przez A.T. Kearney[5] zaliczają się również do dziesiątki najatrakcyjniejszych kierunków dla inwestycji zagranicznych (drugi rok z rzędu).

W opublikowanym wspólnie przez World Bank i International Finance Corporation rankingu „Doing Business 2018"[6] grupującym gospodarki przyjazne dla prowadzenia biznesu, na 189 sklasyfikowane kraje Indie zajęły odległą 100 pozycję. Jednakże Indie zanotowały jeden z najlepszych wzrostów w rankingu przeskakując ze 130 pozycji z roku poprzedniego. Największego postępu dokonano w sferze uzyskiwania energii elektrycznej – skok o 29 pozycji oraz rozpoczęcia działalności biznesowej. Stosunkowo wysoko ocenione zostały procedury związane z otrzymaniem kredytu i ochrony inwestorów mniejszościowych. Najniżej zaś czynności związane z otrzymaniem pozwoleń budowlanych oraz egzekwowaniem kontraktów.

Indie na przełomie 2016/2017 weszły na drogę fundamentalnych reform gospodarczych, co przyciąga uwagę inwestorów i sprzyja klimatowi inwestycyjnemu. Wybrane reformy to np.:

- wprowadzenie nowego prawa upadłościowego;
- generalna reforma podatkowa wprowadzająca jeden podatek;
- reforma monetarna (wycofano banknoty o najwyższych nominałach);
- wprowadzenie przejrzystych aukcji na zasoby państwowe.

Dla Indii są to kluczowe i bezprecedensowe reformy strukturalne — obecny rząd osiąga postępy na tych polach polityki gospodarczej, które przez dziesięciolecia były zaniedbywane przez poprzednie władze.

Według rankingu Heritage Foundation i The Wall Street Journal klasyfikującym kraje według wolności gospodarczej „Index of Economic Freedom 2017" Indie uplasowały się na 143 miejscu spadając aż o 20 pozycji w porównaniu z rokiem poprzednim. miejscu. Raport wskazuje na korupcję, nierozwiniętą infranstrukturę oraz nieefektywne zarządzanie finansami publicznymi jako najważniejsze czynniki chamujące postep gospodarczy Indii.

---

[4] https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2017/07/07/world-economic-outlook-update-july-2017

[5] https://www.atkearney.com/gbpc/foreign-direct-investment-confidence-index

[6] http://www.doingbusiness.org/~/media/WBG/DoingBusiness/Documents/Annual-Reports/English/DB-2018-Full-Report.pdf

Indie stają się stopniowo krajem przyjaznym dla biznesu. Przepisy i regulacje dotyczące prowadzenia działalności zostały złagodzone, by uczynić Indie pionierem na mapie świata.

5.1. Bezpośrednie inwestycje zagraniczne (BIZ)

Od 1991 r. konsekwentnie łagodzone są regulacje w zakresie bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ), aby stworzyć środowisko przyjazne inwestorom. Obecny rząd podjął działania na rzecz otwarcia nowych gałęzi działalności dla bezpośrednich inwestycji zagranicznych, zwiększenia limitów sektorowych dla już otwartych branż oraz uproszczenia pozostałych warunków polityki BIZ. Reformy polityki BIZ mają na celu ułatwienie prowadzenia interesów w Indiach oraz zwiększenie tempa inwestycji zagranicznych w tym kraju.

Warto zauważyć, że choć większość sektorów dopuszcza BIZ w trybie automatycznym, to w niektórych z nich, takich jak media, wydawnictwa, telekomunikacja, bankowość, wielomarkowy handel detaliczny itd. konieczne jest uzyskanie uprzedniej zgody ze strony rządu Indii.

Do działań politycznych podjętych w ostatnim czasie przez indyjski rząd należą:

- Dopuszczenie do 49% udziału BIZ w sektorach ubezpieczeń i emerytur w trybie automatycznym (bez zgody rządu);
- Dopuszczenie do 49% udziału inwestycji zagranicznych w sektorze obrony w trybie automatycznym. Powyżej 49% udziału inwestycji zagranicznych dopuszcza się na zasadzie indywidualnych zezwoleń od rządu w przypadkach zapewniających Indiom dostęp do nowoczesnych technologii lub z innych względów, które wymagają udokumentowania;
- Zezwolenie na nawet 100% udział BIZ w trybie automatycznym w zakresie uplinku kanałów telewizyjnych innych niż informacyjne i publicystyczne oraz downlinku kanałów telewizyjnych;
- Limit 100% BIZ (49% w trybie automatycznym, powyżej 49% za zgodą rządu) dla sektora obronności w zakresie produkcji broni i amunicji strzeleckiej podlegającej ustawie Arms Act z 1956 r.

Podobne reformy wprowadzono w innych dziedzinach, takich jak kolejnictwo, media, energetyka.

5.2. Możliwości wejścia na rynek indyjski

Rodzaje przedsiębiorstw

Inwestorzy zagraniczni mogą zazwyczaj prowadzić interesy w Indiach, wybierając jedną z poniższych form podmiotów gospodarczych, z których każdy pociąga za sobą określone implikacje natury podatkowej i prawnej:

- Biuro łącznikowe (Liaison Office, LO),
- Biuro projektowe (Project Office, PO) / Oddział (Branch Office, BO),

- Spółka zależna (Subsidiary Company, SC) lub spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (Private Limited Company),
- Spółka partnerska z ograniczoną odpowiedzialnością (Limited Liability Partnership, LLP).

Oprócz tego istnieją inne rodzaje podmiotów prawnych, takie jak spółki akcyjne (Public Limited Companies), spółki z nieograniczoną odpowiedzialnością (Unlimited Liability Companies), które również wiążą się ze swoistymi implikacjami.

W przypadku każdego podmiotu tworzonego w Indiach przez podmioty zagraniczne konieczna jest zgoda banku centralnego (RBI) na prowadzenie działalności w formie LO i BO, natomiast w przypadku działania w formie SC i LLP należy spełnić warunki wytycznych w zakresie bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ).

Najważniejsze wymogi przewidziane ustawą o zarządzaniu dewizami (Foreign Exchange

Management Act, FEMA), to:

- dla LO i BO – składanie w RBI corocznego zaświadczenia o działalności (activity certificate sporządzonego przez audytorów indyjskich),
- dla SC i LLP – składanie okresowych i rocznych sprawozdań dotyczących zobowiązań i aktywów zagranicznych, kapitału wniesionego do spółki oraz emitowania/ przekazywania akcji/udziałów dla inwestorów zagranicznych oraz zgłaszanie szczegółowych informacji o otrzymanej kwocie wynagrodzenia za wniesienie kapitału.

W przypadku repatriacji zysków nie jest potrzebne specjalne zezwolenie, pod warunkiem złożenia odpowiednich dokumentów w Indyjskim Banku Rezerw RBI (dotyczy BO) lub odprowadzenia podatku od wypłaconych dywidend (dotyczy SC).

Jeżeli chodzi o wychodzenie z inwestycji, w przypadku LO i PO proces ten można przeprowadzić za uprzednią zgodą RBI i Rejestru Przedsiębiorstw (Registrar of Companies, ROC), natomiast wyjście z SC lub LLP jest procesem stosunkowo żmudnym.

5.3. Ustawa o spółkach (Companies Act) z 2013 r.

Znowelizowana ustawa o spółkach (Companies Act) z 2013 roku wprowadziła daleko idące zmiany, jeżeli chodzi o ład korporacyjny, e-zarządzanie, spełnianie i egzekwowanie wymogów, normy sprawozdawczości, audytorów oraz połączenia i przejęcia. Ustawa wprowadziła również nowe koncepcje, takie jak spółka jednoosobowa, małe spółki, spółki uśpione, pozwy zbiorowe, rejestrowani rzeczoznawcy i społeczna odpowiedzialność biznesu.

Powołano Krajowy Trybunał Prawa Spółek (National Company Law Tribunal) do rozstrzygania w trybie przyspieszonym spraw związanych ze spółkami w Indiach.

5.4. Prawo pracy

Indie są członkiem Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP) i przestrzegają ratyfikowanych przez siebie konwencji. W trosce o lepsze warunki życiowe dla pracowników przepisy regulują takie sprawy jak zakładanie związków zawodowych, ochrona przed dyskryminacją związków zawodowych, równe wynagrodzenie za taką samą pracę, wypłacanie premii i odpraw, odszkodowania dla pracowników lub ich spadkobierców z tytułu wypadków przy pracy lub chorób zawodowych, wymiar czasu pracy i urlopu.

5.5. Ramy rachunkowości i sprawozdawczości

Podmioty mają obowiązek sporządzania sprawozdań finansowych zgodnie ze standardami rachunkowości i/lub audytu rekomendowanymi przez indyjski rząd. Indie otworzyły nowy rozdział działań na rzecz reformy rachunkowości, ogłaszając oficjalnie Indyjskie Standardy Rachunkowości (Indian Accounting Standards, Ind AS) wydane 20 lutego 2015 r. przez Ministerstwo do Spraw Przedsiębiorstw (Ministry of Corporate Affairs, MCA). Ogłoszono niemal 39 nowych standardów rachunkowości, które są zbieżne z uznawanymi na całym świecie Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF).

Standardy Ind AS były wprowadzane w przedsiębiorstwach stopniowo, począwszy od przedsiębiorstw o najwyższej wartości netto. Zgodnie z przyjętym planem działania, od 1 kwietnia 2016 r. standardy Ind AS muszą być obowiązkowo stosowane przez przedsiębiorstwa o wartości netto wynoszącej co najmniej 5 mln INR. W kolejnej fazie, od 1 kwietnia 2017 r., standardy Ind AS musza obowiązywać w przedsiębiorstwach o wartości netto wynoszącej co najmniej 2,5 mln INR.

Przejście z obecnie obowiązujących standardów rachunkowości na Ind AS powoduje:

- konieczność modyfikacji modułów transakcyjnych w firmowych systemach informatycznych,
- wpływ na kluczowe wskaźniki efektywności, takie jak EBITDA, wskaźniki płynności, wartość netto, warunki umów kredytowych i system wynagrodzeń dla kierownictwa,
- konieczność wdrożenia 5-etapowego modelu ujmowania przychodów zgodnie z MSSF 15,
- wymóg stosowania podejścia komponentowego i rachunku odtworzeniowego dla środków trwałych,
- konieczność prowadzenia rachunkowości instrumentów finansowych oraz znaczące poszerzenie obowiązków sprawozdawczych w zakresie zarządzania kapitałem.

5.6. Opodatkowanie

1. Podatki bezpośrednie

a. Podatek dochodowy od osób prawnych

Indyjski rok podatkowy trwa od 1 kwietnia do 31 marca kolejnego roku. Terminem złożenia deklaracji podatkowej dla przedsiębiorstw jest 30 listopada (w przypadku konieczności złożenia zeznania o cenach transferowych). Dla pozostałych przedsiębiorstw termin przypada 30 września.

Stawki podatkowe:

- Przedsiębiorstwa krajowe: 30% (efektywna stawka opodatkowania ok. 0,9/33,06/34,61)
- Przedsiębiorstwa zagraniczne: 40% (efektywna stawka opodatkowania ok. 41,2/42,02/43,26)

Do tych stawek doliczane są podatki doraźne, takie jak podatek na szkolnictwo, dopłaty itd., zmieniające się w zależności od kwoty całkowitego dochodu.

Ulga z tytułu podwójnego opodatkowania: Indie podpisały traktaty podatkowe zapewniające ulgę z tytułu podwójnego opodatkowania z ponad 80 krajami i regionami.

Wprowadzono różne zachęty i programy mające uczynić z Indii kraj przyjazny biznesowi:

- Każde przedsiębiorstwo produkcyjne założone po 1 marca 2016 r. może skorzystać z alternatywnej, zmniejszonej stopy podatkowej wynoszącej 25% plus dopłaty[7], zakładając, że nie ubiega się o inne zwolnienia podatkowe. Pozostałe przedsiębiorstwa produkcyjne mogą skorzystać z obniżenia stawki do 29% plus dopłaty, jeśli ich obrót handlowy nie przekracza 50 mln INR rocznie.
- Program „Start-up India" oferuje różne zachęty podatkowe i zwolnienia zmniejszające obciążenie podatkowe nowo założonych przedsiębiorstw, wraz z innymi udogodnieniami, takimi jak łatwe i szybkie zakładanie firmy, zastrzeganie patentów itd.

Ponadto obecny rząd planuje do 2019 r. obniżenie stawki podatkowej z aktualnych 30% do 25% w celu stymulowania inwestycji i potencjału rozwojowego Indii.

b. Ceny transferowe

Indie posiadają ściśle określone przepisy w zakresie cen transferowych, skonstruowane zgodnie z wytycznymi OECD i zawarte w ust. 92A–92F ustawy o podatku dochodowym (Income Tax Act) z 1961 r. Ceny transferowe podlegają w Indiach rygorystycznej kontroli. Dotychczas zrealizowano 11 cyklów audytów cen transferowych, w ramach których łączna kwota korekt przekroczyła 45 mld INR. Dla wyjaśnienia kontrowersyjnych kwestii rząd Indii wprowadził takie środki jak

[7] 7% dopłaty dla firm miejscowych (2% dla zagranicznych), jeśli dochód przekracza 10 mln INR rocznie oraz 12% dopłaty dla firm miejscowych (5% dla zagranicznych), jeśli dochód przekracza 100 mln INR rocznie. Dodatkowo 3% podatku gruntowego płaconego zarówno przez firmy miejscowe, jak i zagraniczne.

uprzednie porozumienia cenowe (Advance Pricing Agreements), wspólnie ustalone procedury (Mutually Agreed Procedures) oraz bezpieczna przystań (Safe Harbor) itp.

2. Podatki pośrednie

Od 1 lipca 2017 r. został wprowadzony kompleksowy podatek od towarów i usług (GST), który stanowi jednolite pośrednie obciążenie podatkowe. Zastąpił on większość podatków pośrednich nakładanych przez władze centralne i stanowe w Indiach, takich jak akcyza, podatek od wartości dodanej, podatek usługowy, podatek od rozrywki, podatek od luksusu itd. Podatek ten powinien jeszcze bardziej ułatwić prowadzenie interesów w Indiach. GST to kompleksowy podatek pośredni od produkcji, sprzedaży i konsumpcji towarów i usług w całych Indiach.

a. Cła

Należności celne wywozowe/przywozowe: stawki często ulegają zmianom. Należności celne przywozowe są naliczane na podstawie kodów jednolitego systemu celnego (HS) dla towarów wwożonych do Indii, w zależności od rodzaju wwożonego towaru. Należności celne przywozowe dzielą się na cło podstawowe (basic duty), cło dodatkowe (additional customs duty), prawdziwe cło wyrównawcze (true countervailing duty), cło zabezpieczające (protective duty), podatek na szkolnictwo (education cess) oraz cło antydumpingowe (antidumping duty) lub ochronne (safeguard duty).

Pełne i aktualne informacje nt. obecnie obowiązujących stawek ceł znajdują się na stronie internetowej Central Board of Excise and Customs: http://www.cbec.gov.in/htdocs- cbec/customs/cs-tariff2015-16/cst2015-16-idx

b. Akcyza

Nakładana na produkcję towarów w Indiach, płatna przez producenta (nie jest nakładana na towary eksportowane). Surowce stosowane do produkcji towarów na eksport mogą być również kupowane bez akcyzy, przy spełnieniu określonych warunków.

Pełne i aktualne informacje nt. obecnie obowiązujących stawek akcyzy są dostępne na stronie internetowej Central Board of Excise and Customs: http://www.cbec.gov.in/htdocs-cbec/excise/cxt-2016-17-new/cxt-1617-june16-idx

c. Podatek GST

Aby wyeliminować zjawisko kaskady podatkowej i wielość podatków oraz usprawnić system opodatkowania, rząd Indii wprowadził przepisy o podatku od towarów i usług (GST). Stawki wyniosą od 5 do 28 procent, w zależności od charakteru towarów i usług. Podatek ten nie dotyczy aktualnie alkoholu i produktów ropopochodnych.

5.7. Pozostałe czynniki

Obecny rząd Indii zachęca do podejmowania bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Indiach realizując kilka kampanii:

- Make in India (Produkuj w Indiach): w celu pobudzenia produkcji w Indiach, rząd podwyższył limity BIZ w kilku sektorach o wysokiej wartości dodanej, takich jak telekomunikacja, handel detaliczny, obronność, budownictwo i kolejnictwo, przeprowadzając deregulację wielu różnych towarów, takich jak broń itd.
- Smart cities (Inteligentne miasta): w celu pobudzenia sektora nieruchomości, technologii, mediów i telekomunikacji, rząd Indii zezwolił na 100% udział BIZ w trybie automatycznym i zmniejszył minimalny wymóg kapitałowy z 10 mln do 5 mln USD.
- Digital India (Cyfrowe Indie): docelowo utworzenie gospodarki elektronicznej ma doprowadzić do pojawienia się wielu możliwości w dziedzinach usług informatycznych (sprzęt i oprogramowanie), wspólnych centrów usługowych, usług opartych na wiedzy, analityki danych, usług mobilnych i bezprzewodowych, zarządzania procesami biznesowymi oraz doradztwa informatycznego.
- Ponadto wprowadzono wiele systemów/programów zwiększających możliwości biznesowe, takich jak Startup India, Swachh Bharat Abhiyan, nowa polityka handlu zagranicznego itd.

VI. PRZYDATNE LINKI I KONTAKTY

Program Go India www.goindia.gov.pl

Ambasada RP w New Delhi
50-M Shantipath, Chanakyapuri, New Delhi – 110 021
Tel.: + 91 11 414 96 900
E-mail: newdelhi.polemb.info@msz.gov.pl www.newdelhi.msz.gov.pl

Konsulat Generalny RP w Mumbaju
Mumbaj, Nirmal Building, 11A, 11th Floor,
241/242 Backbay Reclamation, Nariman Point, 400021
Tel.: + 91 22 22852641
+ 91 22 22852631
E-mail: mumbaj.kg.info@msz.gov.pl

Konsul Honorowy RP w Dhace (Bangladesz)
Erectors House (10th Floor), 18 Kemal Ataturk Avenue, Banani
Dhaka – 1213, Bangladesh.
Tel.: + 88 02 9821426
+ 88 02 9821422-23
E-mail: polcondhaka@gmail.com

Ministerstwo Przemysłu i Handlu
Tel.: + 9111 23015299
Email: commerce@hub.nic.in www.commerce.nic.in

Dyrektoriat Generalny ds. Informacji Gospodarczych i Statystyki – Ministerstwo Gospodarki
Tel.: +91 33 22483111-4
E-mail: webdis@dgcis.gov.pl www.dgciskol.nic.in

Biuro Promocji Handlu (ITPO)
Tel.: +91 11 23371540
E-mail: info@whois-help.info www.indiatradepromotion.org

Krajowe Centrum Informacji Handlowej (NCTI)
Tel.: +9111 23371948/50/53
E-mail: neti@neti-india.com
www.ncti-india.com

Centrum Rozwoju Handlu Zagranicznego
Tel.: +9111 24647505
+9111 24616839
Email: info@ftdcindia.org bhatses@vsnl.com
www.ftdcindia.com

Centrum Rozwoju Przedsiębiorczości
Tel.: + 9111 2703952
E-mail: jaipur@ftdcindia.org www.ftdcindia.org

BGK
Departament Finansowania Handlu Zagranicznego (akredytywy, kredyty dla banku nabywcy)
Tel.: +48 22 522 92 75
E-mail: dfhz@bgk.pl

Departament Finansowania Strukturalnego, Zespół Transakcji Eksportowych
(kredyty dla nabywcy, finansowanie in- westycji / ekspansji)
Tel.: +48 22 596 57 91
E-Mail: sekretariatDFS@bgk.pl www.bgk.pl

KUKE S.A.
E-mail: kontakt@kuke-finance.pl
www.kuke-finance.pl

Invest India www.investindia.gov.in

Associated Chamber of commerce and Industry (ASSOCHAM) www.assocham.org

Confederation of Indian Industries (CII) www.cii.in

Federation of Indian Chambers of Commerce and Industry (FICCI) www.ficci.com

Federation of Indian Export Organisation (FIEO) www.fieo.com

Federation of Indian Micro & Small & Medium Enterprises (FISME) www.fisme.org

Agricultural & Processed Food Products Export Development Authority www.apeda.gov.in

Engineering Export Promotion Council, India www.aepcindia.com

Indo Polish Chambers Of Commerce & Industries(IPCCI) www.ipcci.pl

Przetargi państwowe w Indiach www.tenders.gov.in

Oficjalna prasa ekonomiczna Business Line www.thehindubusinessline.com

Business Standard www.business-standard.com

The Times of India www.timesofindia.indiatimes.com

Financial Express www.financialexpress.com

Polska Agencja
Inwestycji i Handlu
Grupa PFR

GO INDIA

fot: JFBRUNEAU-Fotolia.com, frenta-Fotolia.com, Joe Gough-Fotolia.com